

Aan Provinciale Staten van de provincie Flevoland

<i>Datum</i>	<i>Bijlage(n)</i>	<i>Uw kenmerk</i>	<i>Ons kenmerk</i>
26 maart 2020	1		2020/AH/030

Onderwerp
Jaarstukken 2019

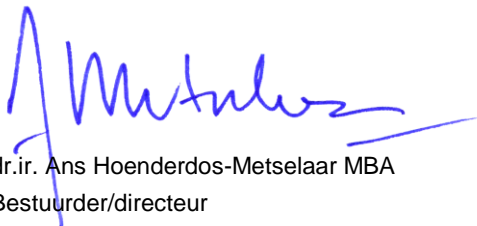
Geachte leden van Provinciale Staten,

Ondanks de bijzondere tijd proberen wij onze werkzaamheden zo gewoon mogelijk voort te zetten en de financiële processen op de gebruikelijke manier uit te voeren. Daarom zend ik u ter voldoening aan het bepaalde in artikel 186 van de Provinciewet hierbij ter kennisneming de vastgestelde jaarstukken 2019 van de Randstedelijke Rekenkamer.

In de jaarstukken 2019 is een beleidsmatig jaarverslag opgenomen, waarin wij verslag doen over ons onderzoeksprogramma. Daarnaast bestaan de jaarstukken uit een jaarrekening en een hoofdstuk Overige gegevens. In dat laatste hoofdstuk zijn de getrouwheidsverklaring en de rechtmatigheidsverklaring van de accountant opgenomen.

Dit jaar ontvangt u ter voldoening aan artikel 47b van de Wet gemeenschappelijke regelingen, net als vorig jaar, de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor 2021 in de vorm van de begroting 2021, die wij apart van de jaarstukken 2019 zullen aanbieden aan Provinciale Staten voor zienswijze.

Met vriendelijke groet,

dr. ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA
Bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer

Jaarstukken 2019

Randstedelijke Rekenkamer | maart 2020

| Voorwoord |

In 2019 zijn na de verkiezingen veel nieuwe Statenleden aangetreden. Onze Programmaraad is ook bijna helemaal vernieuwd. Zo'n nieuwe start is een goede mogelijkheid om onze werkwijze en onderzoeksprogrammering weer eens onder de loep te nemen. In de eerste helft van 2019 hebben we veel fracties bezocht om (hernieuwd) kennis te maken en bij de Statenleden suggesties voor onderzoeken op te halen. Dat leidde tot een mooie groslijst van meer dan honderd verschillende ideeën, die we hebben geanalyseerd op financieel belang, maatschappelijk belang, rol van de provincie en timing. De eerste bijeenkomsten met de nieuwe Programmaraad stonden ook in het teken van kennismaking en het maken van afspraken voor de komende Statenperiode. In november konden we hen een shortlist met relevante onderzoeksonderwerpen voorleggen ter prioritering. In onze begrotingswijziging 2020 lichten we toe welk onderzoek we zijn gestart en welke nog zullen volgen.

In deze Jaarstukken kijken we terug op 2019, waarin we de onderzoeken hebben uitgevoerd, waarbij de vorige Programmaraad nog betrokken was, te weten de onderzoeken Wonen, Warmtebedrijf Rotterdam en Complexe opgaven Flevoland. Op verzoek van de nieuwe Staten van Noord-Holland zijn we daarnaast een onderzoek naar de VTH-taken m.b.t. Tata steel/Harsco gestart.

Dit jaar hebben we de aanbevelingen van de externe evaluatie uit 2018 actief opgepakt. Zo hebben we bijvoorbeeld met het hele team in april een heidag gehad om de aanbevelingen te vertalen en concretiseren naar een praktische nieuwe werkwijze. Het geheel hebben we afgerond met twee bijeenkomsten met het hele team op 30 juli en 19 november waarbij we onze missie, doelstellingen en kernwaarden hebben aangepast naar de nieuwste gewenste ontwikkelingen.

Al met al was 2019 een verfrissend jaar, dat we afsluiten met onderzoeksrapporten, die door PS goed zijn ontvangen. De financiële resultaten zijn ook goed, we zullen een kleine € 30.000 naar de vier provincies terugstorten.

Op het moment van schrijven zijn ingrijpende maatregelen getroffen vanwege het corona-virus. Het team van de Rekenkamer werkt thuis en deze Jaarstukken zijn op afstand afgestemd en afgerond. We proberen onze overige werkzaamheden ook zo gewoon mogelijk voort te zetten en ik ben trots op het team dat creatief en flexibel op de omstandigheden reageert, zoals ik ze ken en van ze gewend ben.

Ans Hoenderdos
Bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Inhoudsopgave

I.	JAARVERSLAG	4
1.	INLEIDING	4
1.1	Achtergrond.....	4
1.2	Indeling van de jaarstukken.....	4
2.	ONDERZOEKSPROGRAMMA	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Het onderzoek.....	6
3.	PARAGRAFEN	11
3.1	Weerstandsvermogen	11
3.2	Financiering.....	11
3.3	Bedrijfsvoering.....	11
3.3.1	Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim.....	11
3.3.2	Personeelsbeleid.....	12
3.3.3	Automatisering en informatisering	12
3.3.4	Communicatie.....	12
3.3.5	Organisatie	13
3.3.6	Interne beheersing.....	13
3.3.7	Huisvesting en facilitaire dienstverlening.....	13
II.	JAARREKENING.....	14
1.	GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING.....	14
2.	PROGRAMMAREKENING	15
3.	BALANS	18
III.	OVERIGE GEGEVENS	22
1.	BESTEMMING VAN HET PROGRAMMARESLAAT.....	22
2.	CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	23

I. Jaarverslag

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De missie van de Randstedelijke Rekenkamer luidt:

De Randstedelijke Rekenkamer zet zich in voor transparante, betrouwbare en lerende Randstadprovincies

De Randstedelijke Rekenkamer geeft invulling aan deze missie door onafhankelijk onderzoek op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. De Rekenkamer rapporteert haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen primair aan de Provinciale Staten. Deze informatie is in beginsel publiek toegankelijk. Daarnaast ziet de Rekenkamer het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies te bevorderen. De kernwaarden van de Rekenkamer zijn onafhankelijk, zorgvuldig, toegankelijk, kritisch en omgevingsbewust.

De Rekenkamer zorgt voor een efficiënte bedrijfsvoering en investeert in de kwaliteit van haar medewerkers en producten.

1.2 Indeling van de jaarstukken

De Jaarstukken zijn ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit een Jaarverslag en een Jaarrekening. In het Jaarverslag zijn de Programmaverantwoording en de Paragrafen opgenomen. In de Jaarrekening worden de Balans en de Programmarekening gepresenteerd en toegelicht.

2. Onderzoeksprogramma

2.1 Algemeen

Wat was de aanleiding?

Het onderzoeksprogramma maakt onderdeel uit van de begroting 2019. De Programmaraad, die bestaat uit leden van de vier provincies, adviseert de Rekenkamer over het onderzoeksprogramma. Op 20 juni 2019 kwam de Programmaraad voor het eerst bijeen in de nieuwe samenstelling. Deze bijeenkomst stond vooral in het teken van kennismaking, het regelen van enkele praktische zaken en inhoudelijk is gesproken over de externe evaluatie van de Rekenkamer en de Programmaraad. Op 10 oktober 2019 heeft de Programmaraad afspraken gemaakt over hun rol en werkwijze. Relatief kort daarna op 14 november, kwam de Programmaraad voor de derde keer bijeen voor de advisering over het onderzoeksprogramma voor 2020. Uit een lijst van negen mogelijke onderwerpen prioriteerde de Programmaraad er vier, te weten bodemdaling, fietsbeleid, waterkwaliteit en OV-concessies.

Wat hebben wij gedaan?

In 2019 hebben we het onderzoek uitgevoerd en/of in voorbereiding genomen, waarover de Programmaraad van de vorige statenperiode heeft geadviseerd. In onderstaande tabel is dit onderzoeksprogramma samengevat.

Onderzoek	Kwartaal				Provincie
	I	II	III	IV	
I. Wonen		■	■	■	
II. Warmtebedrijf Rotterdam		■	■	■	
III. Complexe opgaven Flevoland		■	■		
IV. Tatasteel/Harsco				■	
V. Verkenningen	■	■	■	■	

Wat hebben wij hiermee bereikt?

In 2019 zijn de onderzoeken Wonen en Complexe opgaven Flevoland gepubliceerd. De behandeling en besluitvorming over het eerste onderzoek vindt plaats in 2020. PS van Flevoland hebben in december unaniem de met een amendement verscherpte aanbevelingen overgenomen.

Wat heeft dit gekost?

De totale lasten voor het voorbereiden en uitvoeren van onderzoek bedroegen circa € 1.550.600 (incl. BTW). De kosten voor het personeel zijn op basis van een urenregistratie aan de in paragraaf 2.2 genoemde onderzoeken toegerekend. De Rekenkamer is eigen risicodragers voor ziekteverzuim. In 2019 was er - helaas - sprake van langdurig verzuim; de lasten daarvan zijn omgeslagen in het reken uurtarief. Onder andere hierdoor vallen de kosten van een aantal onderzoeken hoger uit dan geraamd. De totale geraamde lasten voor het onderzoek in de begroting bedroegen circa € 1.613.900. De gerealiseerde lasten zijn ca. 4% lager dan de raming. Na aftrek van de compensabele BTW bedroeg de netto bijdrage van de provincies aan het onderzoeksprogramma circa € 1.284.500.

2.2 Het onderzoek

In deze paragraaf wordt per onderzoek aangegeven wat de aanleiding was, wat wij ervoor gedaan hebben en wat is bereikt.

I. Wonen

Wat was de aanleiding?

In Nederland en met name in de Randstad neemt het tekort aan woningen toe. Gevolgen van het tekort aan woningen zijn onder andere snel duurder en schaarser wordende koopwoningen, stijgende huurprijzen en oplopende wachttijden voor sociale huurwoningen. De provincies voeren, rekening houdend met het rijksbeleid, de regie over de integratie en afweging van ruimtelijke opgaven van (boven)regionaal belang. Voor wonen houdt dit onder andere in dat de programmering van verstedelijking een taak is van de provincies en (samenwerkende) gemeenten. De wijze waarop de provincies invulling geven aan hun regierol is niet wettelijk bepaald. Provincies kunnen een eigen invulling geven aan hun rol en hebben de beschikking over juridische, bestuurlijke en financiële instrumenten.

Wat hebben wij gedaan?

In 2019 is het onderzoek naar Wonen in de vier Randstadprovincies afgerond. Hiervoor zijn onder andere documentenanalyses uitgevoerd en interviews gehouden bij de provincies, gemeenten en maatschappelijke partijen. Een provincievergelijking maakt onderdeel uit van het onderzoek. De rapporten met als titel 'Bouwen aan Regie' zijn op 11 december 2019 gepubliceerd.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Dit onderzoek heeft inzicht gegeven in de wijze waarop de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland hun regierol op het gebied van wonen invullen en uitvoeren. Bij de manier waarop de provincies hun woonbeleid hebben vormgegeven zijn onder andere de hoofddoelen van het woonbeleid, de invulling van de provinciale rol en de instrumenten inzichtelijk gemaakt. De instrumenten die betrekking hebben op de balans van vraag en aanbod op de woningmarkt zijn op hun werking en uitvoering onderzocht. Hiermee is inzichtelijk gemaakt hoe de uitvoering van het woonbeleid verloopt. Ook is de wijze waarop de informatievoorziening omtrent wonen aan PS plaatsvindt inzichtelijk gemaakt.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op circa € 400.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 460.800 zijn hoger dan geraamd. Het onderzoek is volgens planning afgerond en conform het aantal geraamde uren. De hogere kosten zijn veroorzaakt door het hogere reken uurtarief. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 381.700.

II. Warmtebedrijf

Wat was de aanleiding?

Op 19 september 2018 namen PS van Zuid-Holland met algemene stemmen een motie aan waarin de Randstedelijke Rekenkamer wordt gevraagd om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de bedrijfsvoering en de rol van de provincie bij het Warmtebedrijf Rotterdam (WbR).¹ Het WbR bouwt, beheert en onderhoudt onder meer het warmtetransportnetwerk in de regio Rotterdam, ter benutting van de restwarmte uit de Rotterdamse haven. De Rekenkamer heeft het verzoek van PS gehonoreerd en is in januari 2019 gestart aan een vooronderzoek. Tijdens het vooronderzoek constateerde de Rekenkamer dat er met betrekking tot de bedrijfsvoering bij het WbR in 2018 en 2019 reeds een aantal onderzoeken was uitgevoerd en nog zou worden uitgevoerd. De voor dit onderzoek ingestelde klankbordgroep van PS heeft in een bespreking hierover aangegeven dat wat betreft de bedrijfsvoering bij het WbR met name inzicht in de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de gemeente Rotterdam en de provincie hierover gewenst is. Afgesproken is dat dit aspect wordt meegenomen in de onderzoeksvragen die betrekking hebben op de provinciale rol bij het WbR. De onderzoeksopzet is op 2 april 2019 gepubliceerd.

Wat hebben wij gedaan?

Het onderzoek richt zich op een aantal belangrijke momenten in de besluitvorming door GS, PS en waar relevant (verbonden) partijen met betrekking tot het WbR. De Rekenkamer is nagegaan of de provinciale besluiten zorgvuldig zijn voorbereid en genomen alsmede of de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de ambtelijke organisatie, GS en betrokken (verbonden) partijen aangaande de besluiten voldoende was. Voor de geselecteerde besluitvormingsmomenten heeft de Rekenkamer ook onderzocht of de informatievoorziening aan PS toereikend is geweest. Het onderzoek is gebaseerd op provinciale (beleids)documenten en relevante communicatie en informatie-uitwisseling tussen voorgenoemde partijen, waaronder zeer veel e-mailberichten. Daarnaast hebben er interviews (waarvan een aantal zeer uitgebreid en diepgaand) plaatsgevonden met medewerkers en bestuurders van de provincie, het WPF en andere betrokken partijen.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Met dit onderzoek wil de Rekenkamer PS van Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol door inzichtelijk te maken hoe de provinciale besluitvorming en de informatievoorziening is verlopen inzake het dossier WbR. Het rapport zal voor de zomer worden gepubliceerd.

Wat heeft dit gekost?

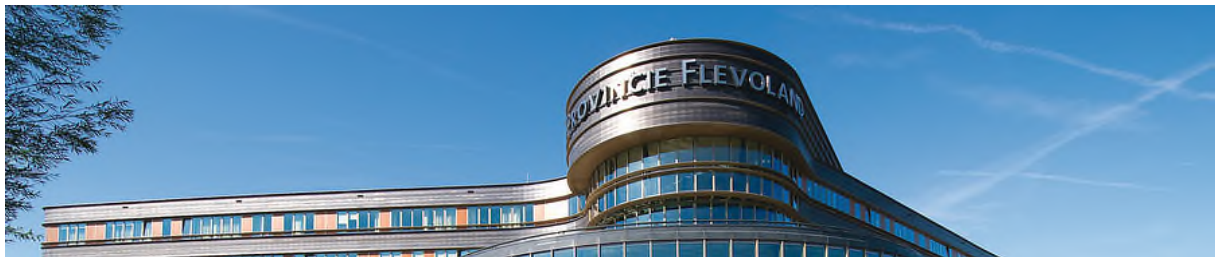
De kosten voor het onderzoek waren geraamd op circa € 300.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 474.300 zijn hoger dan geraamd. De hogere kosten zijn voor een deel veroorzaakt door het hogere reken uurtarief. Daarnaast was vooraf niet goed in te schatten hoe groot het onderzoek zou worden en is gekozen om de twee provinciespecifieke onderzoeken voor Flevoland (zie onderzoek III) en Zuid-Holland beiden op € 300.000 in te schatten. Bij nadere bestudering van de materie bleek het onderzoek voor Zuid-Holland complexer en omvangrijker dan gedacht vanwege de hoeveelheid en het detailniveau van de bronnen. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 392.900.

---

¹ Provincie Zuid-Holland (2018), *Motie 837: Onderzoek Rekenkamer Warmtebedrijf*, 19 september 2018

III. Complexe opgaven Flevoland

Wat was de aanleiding?

De Programmaraad heeft positief geadviseerd op het voorstel om voor Flevoland een provinciespecifiek onderzoek uit te voeren over hoe de besluitvorming bij complexe opgaven verloopt en hoe PS daarbij betrokken zijn. De Rekenkamer heeft eerder, in 2007 en 2010, onderzoek gedaan naar 'Grip op grote projecten'. De aanbevelingen die daaruit voortvloeiden hebben er voornamelijk niet toe geleid dat PS meer grip op grote projecten, danwel complexe opgaven, ervaren. Uit diverse gesprekken werd duidelijk dat Statenleden zich zorgen maken over de besluitvormende rol bij complexe opgaven en de daaronder liggende informatievoorziening.

Wat hebben wij gedaan?

Dit onderzoek belichtte het Flevolandse besluitvormingsproces in het algemeen en in het bijzonder bij complexe opgaven. Daarbij is ook gekeken naar de stappen die sinds 2016 zijn genomen om de samenwerking tussen PS en GS te verbeteren. De drie complexe opgaven Erfgoedpark Batavialand, Flevokust Haven en Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) dienden in dit onderzoek als illustratieve cases. Welke lessen getrokken kunnen worden uit de analyse van het besluitvormingsproces bij complexe opgaven is in een denktank met Statenleden besproken op 2 september 2019. Aan de hand van stellingen is met elkaar nagedacht over de duiding van de onderzoeksresultaten, over de rol van PS in de samenwerking met GS en hoe deze samenwerking nog beter zou kunnen functioneren. De Rekenkamer heeft de duiding van de Statenleden meegenomen bij het formuleren van haar conclusies en aanbevelingen. Het rapport 'Besluitvorming en informatievoorziening bij complexe opgaven' is gepubliceerd op 7 november 2019.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Besluitvorming bij complexe opgaven is een samenspel tussen de ambtelijke organisatie, GS, de griffie en PS. De Rekenkamer heeft alle stappen die door deze partijen worden doorlopen voordat PS kunnen vergaderen over een te nemen besluit, in kaart gebracht en met deze partijen besproken hoe het optimaler kan. De uitkomst van dit onderzoek is dan ook een veelzijdige set van aanbevelingen die raken aan het werk van zowel PS, als GS, als hun ondersteunende ambtenaren.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor het onderzoek waren geraamd op circa € 300.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 283.300 zijn nagenoeg gelijk aan de raming. Het onderzoek is volgens planning uitgevoerd; het aantal ingezette uren is lager dan geraamd. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 234.700.

IV. Tatasteel/Harsco

Wat was de aanleiding?

Het bedrijf Tata Steel produceert, bewerkt en distribueert staal. Bij de staalproductie ontstaat een restproduct. Dit wordt slak genoemd. Op het bedrijfsterrein van Tata Steel in IJmuiden verwerkt het bedrijf Harsco de slak voor Tata Steel. Voor het uitvoeren van deze activiteiten hebben beide bedrijven vergunningen van de provincie gekregen. Naast de vergunningverlening is de provincie (specifiek Gedeputeerde Staten) ook verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving bij beide bedrijven. Vanaf 2014 voert de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving bij beide bedrijven uit namens GS.

Bij het verwerken van de zogeheten ROZA-slak zijn er sinds 2016 en met een piek in de zomer/herfst 2018, meerdere keren uitstoten van grafiet geweest, die in de nabije omgeving terecht zijn gekomen. Deze 'grafietregens' leidden tot bezorgdheid bij omwonenden over hun gezondheid. Bij PS van Noord-Holland leidde dit tot vragen over de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH-taken) door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied bij de bedrijven Tata Steel en Harsco. Op 17 juni 2019 hebben PS van Noord-Holland een motie aangenomen om een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco, waarbij de Randstedelijke Rekenkamer expliciet werd genoemd. Dit is voor de Rekenkamer aanleiding geweest om een onderzoek te starten naar de kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco. De onderzoeksopzet is op 30 september gepubliceerd.

Wat hebben wij gedaan?

Het onderzoek is gestart met een beschrijving van het VTH-stelsel met de belangrijkste actoren. Daarbij is ingezoomd op de rollen en taken van PS, GS en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Hiervoor zijn onder andere relevante algemene wet- en regelgeving, verschillende evaluaties van het VTH-stelsel geraadpleegd en interviews gehouden. Voor een oordeel over de uitvoering van het VTH-beleid wordt een selectie van vergunningen van Tata Steel en Harsco en aanverwante besluiten als casus onderzocht. Ten tijde van dit schrijven (februari 2020) worden de geselecteerde casussen geanalyseerd.

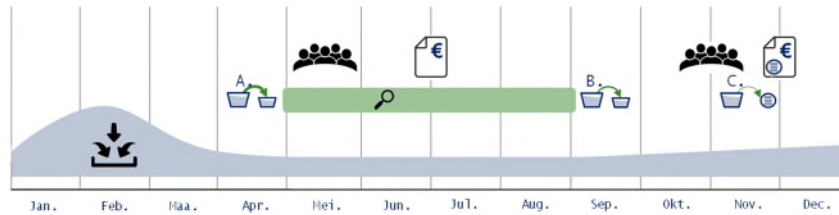
Wat hebben wij hiermee bereikt?

Dit onderzoek is op moment van schrijven (februari 2020) volop in uitvoering.

Wat heeft dit gekost?

Dit onderzoek was nog niet specifiek genoemd in de begroting, omdat deze een nog nader te bepalen post bevat van € 500.000. In de toelichting bij deze post is gemeld dat uit de externe evaluatie van de Rekenkamer van eind 2018 bleek dat de provincies veel waarde hechten aan verzoekonderzoeken en dat de Rekenkamer dit zal stimuleren. De gerealiseerde kosten zijn € 198.500. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 164.500.

V. Verkenningen

Wat was de aanleiding?

De medewerkers van de Rekenkamer besteden een beperkt deel van hun tijd aan het volgen van beleidsontwikkelingen en oriëntatie op nieuwe onderzoeksonderwerpen. Hiervoor houden zij bijvoorbeeld actuele berichten bij uit de provincies en volgen zij vergaderingen van PS en Statencommissies. Daarnaast kan een verzoek van de afzonderlijke provincies of derden ertoe leiden dat wij ons nader in een onderwerp verdiepen.

Wat hebben wij gedaan?

De medewerkers van de Rekenkamer zijn toebedeeld aan provincieteams. Het uitvoeren van verkenningen is een continue activiteit van deze teams. Voor de verkenning van onderzoeksonderwerpen monitoren en bestuderen zij documenten, waaronder persberichten, nieuwsbrieven, rapporten, begrotingen en jaarstukken. Ook spreken zij zo nodig betrokken ambtenaren, maar ze voeren vooral ook informerende gesprekken met Statenleden.

In de periode voorafgaand aan de verkiezingen hebben we het onderzoeksprogramma voor de komende statenperiode voorbereid door een selectie van mogelijke relevante onderzoeken te verkennen. Vervolgens hebben we vanaf half april via een rondje langs de fracties onderwerpsuggesties van statenleden opgehaald. De Rekenkamer verzamelde zo relevante onderwerpen en beoordeelde deze onderwerpen op financieel belang, maatschappelijk belang, rol van de provincie en geschiktheid voor een rekenkameronderzoek.

Wat hebben wij hiermee bereikt?

Uit een longlist van meer dan honderd onderwerpsuggesties hebben we een selectie van negen onderwerpen gemaakt, die relevant zijn uit oogpunt van financieel belang, maatschappelijk belang, rol van de provincie en/of timing. Deze shortlist hebben we in november ter prioritering voorgelegd aan de Programmaraad. Het advies van de Programmaraad hebben we verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2020.

Wat heeft dit gekost?

De kosten voor de Verkenningen waren geraamd op circa € 100.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 133.700 zijn hoger dan de raming, omdat dit jaar extra geïnvesteerd is in het betrekken van de nieuwe Statenleden bij het onderzoeksprogramma. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten € 110.700.

3. Paragrafen

Het jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Randstedelijke Rekenkamer zijn alleen de paragrafen Weerstandsvermogen (zie 3.1), Financiering (zie 3.2) en Bedrijfsvoering (zie 3.3) van toepassing.

3.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

De weerstandscapaciteit van de Rekenkamer bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de reserves onderzoek, spaarverlof en bestuurlijke vernieuwing van in totaal € 368.000 waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan. Deze capaciteit is voldoende groot om de risico's van materiële betekenis af te dekken.

In totaal hebben wij acht risico's geïdentificeerd waarvoor beheersmaatregelen zijn getroffen. De risico's van de frictiekosten ten gevolge van de reorganisatie, het eigen risicodragerschap, het persoonlijk ontwikkelbudget (POB) en de evaluatie van de Rekenkamer zijn afgedekt door middel van een voorziening. De risico's van extra onderzoek, de extra kosten van de plaatsvervangend bestuurder, extra kosten voor bestuurlijke vernieuwing en van het sparen van vakantiedagen, zijn afgedekt door middel van een reserve. Zie voor een nadere toelichting de toelichting op de reserves en voorzieningen bij de balans.

3.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserves aan te vullen tot 25% van de totale bijdrage van de vier deelnemende provincies. In 2019 is een bestemmingsreserve ingesteld voor incidentele kosten die verwacht worden in het kader van bestuurlijke vernieuwing, hiermee komt het percentage eenmalig iets boven de 25% (25,9%). Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies.

De Rekenkamer heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Conform het Treasurystatuut kunnen tijdelijke overschotten aan liquide middelen op een Bedrijfsbonusrekening bij de Rabobank worden geplaatst. In 2019 zijn geen middelen uitgezet. Op basis van de toen geldende rentetarieven kon een rentevoordeel van meer dan € 4.000 niet behaald worden, wat een voorwaarde is vanuit het Treasurystatuut van de Randstedelijke Rekenkamer.

3.3 Bedrijfsvoering

3.3.1 *Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim*

Het ziekteverzuim heeft de aandacht; waar nodig wordt verzuim besproken met de betrokkene. In 2019 bedroeg het kortdurend ziekteverzuimpercentage 1,5%. Dit is ruimschoots in lijn met het streven om het ziekteverzuim

onder de 5% te houden. Ook heeft de Rekenkamer helaas te maken met langdurig ziekteverzuim. Het totale ziekteverzuimpercentage bedroeg 7,3% in 2019.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over twee gediplomeerde Bedrijfshulpverleners, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat zijn eerste hulp te verlenen. Beide bedrijfshulpverleners hebben in 2019 een herhalingsopleiding gevolgd.

3.3.2 Personeelsbeleid

Alle medewerkers van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in dienst van de provincie Flevoland. Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid, is het voornemen om, waar goed toepasbaar, aan te sluiten bij het personeelsbeleid van deze provincie. Met regelmaat worden P&O-aangelegenheden met de afdeling Managementondersteuning van Flevoland afgestemd.

Verscheidene medewerkers hebben congressen/seminars gerelateerd aan lopende onderzoeksprojecten bezocht. Zowel in het kader van bijscholing als in het kader van persoonlijke effectiviteit zijn cursussen en trainingen gevolgd. In 2019 hebben weer twee medewerkers gebruik gemaakt van hun Persoonlijk Opleidingsbudget (POB). Daarnaast hebben de drie projectleiders en enkele medewerkers deelgenomen aan intervisiebijeenkomsten met collega's van andere rekenkamers. Ten slotte heeft er een heisessie van het hele team en het bestuur van de Rekenkamer plaatsgevonden om de aanbevelingen van de externe evaluatie uit te werken.

In 2019 is tweemaal een personeelsvergadering georganiseerd.

Ingevolge artikel 8 van de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer heeft de plaatsvervangend bestuurder een gesprek gehad met de bestuurder/directeur over diens functioneren als directeur.

3.3.3 Automatisering en informatisering

Het ICT systeem van de Randstedelijke Rekenkamer biedt de mogelijkheid om locatie ongebonden te kunnen werken. Naast het beheer en onderhoud van de ICT omgeving zijn er in 2019 een aantal maatregelen genomen om de ICT omgeving verder te verbeteren en beveiligen.

3.3.4 Communicatie

Net als in andere jaren zijn vertegenwoordigers van de Rekenkamer regelmatig aanwezig geweest bij PS- en commissievergaderingen, zowel aan het begin van een onderzoek om met de Statenleden van gedachten te wisselen over de onderzoeksopzet als bij de behandeling van het eindrapport om een toelichting te geven op de conclusies en aanbevelingen en technische vragen te beantwoorden. De medewerkers zijn toebedeeld aan provincieteams, die actief de ontwikkelingen in hun provincie volgen en contact onderhouden met Statenleden. De bestuurder/directeur heeft samen met deze teams in 2019 weer een rondje langs de fracties in de provincies gemaakt voor input van onderzoeksuggesties en reflectie op ons werk. In totaal is aan 31 fracties een bezoek afgelegd.

Al in een vroege fase van ieder onderzoek wordt gesproken met ambtenaren en Statenleden, zodat het onderzoek zoveel mogelijk kan aansluiten bij de behoefte van PS. Ook besteedt de Rekenkamer veel aandacht aan de wijze van het aanbieden van haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen. De Rekenkamer publiceert haar rapporten op de website www.randstedelijke-rekenkamer.nl, waarop niet alleen de publicaties maar ook de agenda's en verslagen van de behandeling eenvoudig zijn te vinden.

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg gevoerd met andere rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het opzetten van een beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. De bestuurder/directeur heeft regelmatig overleg met de directeuren van de Rekenkamers van Amsterdam en Rotterdam. Daarnaast participeerde de Randstedelijke Rekenkamer in een overleg van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland en in de provincie Flevoland om kennis en ervaring te delen.

3.3.5 *Organisatie*

De organisatie van de Rekenkamer bestaat uit een totale formatie van één bestuurder/directeur, één plaatsvervangend bestuurder (0,1 fte), één adjunct-directeur/senior projectleider, twee projectleiders, zes onderzoekers, een deeltijd office-manager en een deeltijd managementassistente. Daarnaast heeft de Rekenkamer ruimte voor maximaal 2 stageplaatsen. De formatie en bezetting ultimo 2019 zijn als volgt:

Formatie	Fte	Bezetting ultimo 2019	Fte
Bestuurder/directeur	1,1	Bestuurder/directeur	1,2
Ondersteuning	1,2	Ondersteuning	1,3
Projectleider	3,0	Projectleider	2,6
Onderzoeker	6,0	Onderzoeker (vast)	5,6
		Onderzoeker (tijdelijk)	1,6
Totaal	11,3	Totaal	12,4

3.3.6 *Interne beheersing*

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Randstedelijke Rekenkamer een Intern Controleplan. Met behulp van checklisten is in februari 2020 de betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst. Via kwartaalrapportages houdt de bestuurder/directeur van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen. Tijdelijke overtollige middelen kunnen conform de Financiële beleids- en beheersverordening en het Treasurystatuut op een spaarrekening worden gezet indien de verwachte meeropbrengst hoger is dan het in het statuut opgenomen drempelbedrag. Zoals gemeld in paragraaf 3.2 Financiering was de verwachting voor 2019 dat het drempelbedrag van € 4.000 niet behaald zou kunnen worden, en zijn daarom geen middelen uitgezet.

3.3.7 *Huisvesting en facilitaire dienstverlening*

Voor het uitvoeren van het onderzoeksprogramma bezoeken de medewerkers frequent de provincies. De Randstedelijke Rekenkamer is daarom gevestigd nabij station Sloterdijk in Amsterdam. Vanuit dit kantoorpand is er via het openbaar vervoer een goede aansluiting met de vier provinciehuizen in Den Haag, Haarlem, Lelystad en Utrecht. De kantoorruimte is gehuurd en maakt onderdeel uit van een bedrijfsverzamelgebouw. De facilitaire dienstverlening zoals bewaking, schoonmaak en receptie, maakt onderdeel uit van het huurcontract.

II. Jaarrekening

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Materiële vaste activa: De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde of vervaardigingswaarde en verminderd met de afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen bedroegen in 2016 een vast percentage van de aanschafwaarde en er werd geen rekening gehouden met afschrijving naar tijdsgelang gedurende het jaar. Met ingang van 2017 wordt naar tijdsgelang afgeschreven op investeringen in het boekjaar. Kantoorinrichting, kantoormeubilair, kantoorapparatuur en de telefooninstallatie worden afgeschreven in 5 jaar. Automatiseringsapparatuur, waaronder PC's en servers, wordt afgeschreven in 3 jaar. De afschrijvingstermijn voor softwarelicenties komt overeen met de looptijd van de licentie, gerekend in jaren. De afschrijvingen zijn verantwoord onder de lasten inzake huisvesting en informatievoorziening.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar: De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde zo nodig onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Overlopende activa en netto vlottende schulden: Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen: Het eigen vermogen bestaat uit de bestemmingsreserves. Dotaties aan de bestemmingsreserves vinden plaats conform de Financiële beleids- en beheersverordening art. 7.

Resultaatbepaling: Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (bijdragen van de provincies en rentebaten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Resultaten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen, die op het moment dat de jaarrekening werd samengesteld voorzienbaar waren, zijn ten laste van het resultaat gebracht.

2. Programmarekening

	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2018
Baten			
Bijdragen provincies	1.608.100	1.608.100	1.553.300
Extra bijdrage Utrecht	-	-	128.064
Rentebaten	-	-	-
Vrijvallen voorziening frictiekosten	11.740		
Onttrekking voorziening POB	-	7.000	-
Onttrekking voorziening eigen risicodragerschap	7.000		
Som der baten	1.626.840	1.615.100	1.681.364
Lasten			
Personeel	1.295.729	1.331.200	1.198.636
Inhuur	104.496	130.000	209.402
Huisvesting en servicekosten	117.650	117.000	114.658
Informatievoorziening	32.673	35.700	30.811
Toevoeging voorziening POB	4.600	-	4.083
Toevoeging voorziening Evaluatie	8.300	8.300	8.300
Toevoeging voorziening eigen risicodragerschap	-	-	7.543
Som der lasten	1.563.448	1.622.200	1.573.433
Resultaat voor bestemming			
Onttrekkingen uit de bestemmingsreserve plv bestuurder	13.109	13.100	12.726
Toevoeging aan de bestemmingsreserve spaarverlof	-	-6.000	-13.000
Onttrekking uit de bestemmingsreserve spaarverlof	10.000		
Toevoeging aan bestemmingsreserve onderzoek	-43.000	-	-60.000
Toevoeging aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	-15.000		
Resultaat na bestemming (verrekend met de provincies)	28.500	-	47.657

Toelichting op de baten

Bijdragen van de provincies

De in de begroting opgenomen bijdragen voor de provincie zijn niet gewijzigd.

Vrijvallen voorziening frictiekosten

In 2019 is de voorziening frictiekosten, die naar aanleiding van de reorganisatie in 2015 was ingesteld, afgewikkeld en het restant van € 11.740 wordt terug gestort naar de provincies.

Toelichting op de lasten

Personeel

De gerealiseerde lasten zijn nagenoeg gelijk aan de raming in de begroting.

Openbaarmaking inkomens topfunctionarissen: eind 2015 heeft de Rekenkamer een brief ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dat wij geen gegevens meer hoeven te verstrekken in het kader van de Wet normering topinkomens. Wij vallen niet onder deze wet, omdat wij geen eigen rechtspersoonlijkheid hebben.

Inhuur

Het bedrag voor project inhuur is iets lager dan geraamd in de begroting. Voor een aantal onderzoeken is de inhuur doorgeschoven naar 2020.

Huisvesting en servicekosten

De kosten voor de huisvesting en de servicekosten zijn nagenoeg gelijk aan de raming in de begroting.

Informatievoorziening

De gerealiseerde lasten vallen lager uit dan geraamd bij de begroting vanwege lagere kosten voor ICT-beveiliging.

Toevoeging aan de voorziening POB

In het kader van de nieuwe CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 zal jaarlijks een bedrag van € 8.000 worden gestort. Dit bedrag wordt de komende vijf jaar gecompenseerd in de personele middelen, post opleiding. De werkelijke uitgaven ter zake POB zullen gedurende de periode 2018-2022 ten laste van de voorziening worden verantwoord. Een eventueel resterend saldo zal in 2022 ten gunste van het resultaat vrijvallen. In 2019 is door twee medewerkers aanspraak gemaakt op het POB voor een bedrag van circa € 3.400 en is hierdoor per saldo € 4.600 gestort in de voorziening.

Toevoeging aan de voorziening Evaluatie

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes jaar wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is in 2018 uitgevoerd, zodat de eerstvolgende evaluatie in 2024 zal moeten plaatsvinden. Jaarlijks wordt ten behoeve hiervan een bedrag van € 8.300 gestort.

Toevoeging aan de voorziening eigen risicodragerschap

De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodragers, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel ten laste van de Rekenkamer worden gebracht. Omdat de Rekenkamer voor tijdelijk personeel een payroll-aanstelling als beheersmaatregel ongewenst vindt en omdat dat ook een relatief dure constructie is, is voor het eigen risicodragerschap een voorziening gevormd. De Rekenkamer is ook eigen risicodragers voor ziekteverzuim. In 2019 was er – helaas – sprake van langdurig verzuim, waarvan de lasten zijn omgeslagen in het reken uurtarief. Om dit risico in de toekomst af te dekken is besloten om de voorziening hiervoor uit te breiden. In 2019 is per saldo € 7.000 onttrokken, vanwege een lager risico op mogelijke uitkeringslasten.

Toelichting programmaresultaat

Het programmaresultaat voor bestemming voor alleen het onderzoek, dus zonder de frictiekosten en alle kosten en baten in verband met de voorzieningen en de evaluatie, is € 57.552. Het programmaresultaat inclusief alle overige kosten en baten voor bestemming is € 63.391. In 2019 is € 43.000 gestort in de bestemmingsreserve onderzoek en € 15.000 in de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing. Uit de bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder is € 13.109 onttrokken ter dekking van de extra 0,1 fte waartoe PS in 2016 hebben besloten. Uit de bestemmingsreserve spaarverlof is € 10.000 onttrokken als gevolg van de stand van het verlofsaldo per 31 december 2019.

Netto bijdrage van de provincies

In de hiernavolgende tabel zijn de bijdragen, de opgave van de afgedragen omzetbelasting en de netto bijdragen van de vier provincies over 2019 opgenomen.

Netto bijdragen van de provincies (€)	Bijdrage	BTW-compensatie	Netto bijdrage
Provincie Flevoland	288.919	47.800	241.119
Provincie Noord-Holland	434.200	71.836	362.364
Provincie Utrecht	390.104	64.540	325.564
Provincie Zuid-Holland	494.877	81.874	413.003
Totaal	1.608.100	266.050	1.342.050

3. Balans

BALANS					
Activa	31-12-19	31-12-18	Passiva	31-12-19	31-12-18
Vaste activa			Vaste passiva		
1. Materiële vaste activa	10.624	23.695	5. Reserves		
			- Bestemmingsreserve onderzoek	318.000	275.000
			- Bestemmingsreserve plv. bestuurder	48.492	61.601
			- Bestemmingsreserve spaarverlof	35.000	45.000
			- Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	15.000	-
			6. Voorzieningen		
			- Frictiekosten	-	16.673
			- POB	33.517	28.917
			- Evaluatie	16.760	12.785
			- Eigen risicodragerschap	50.000	57.000
Vlottende activa			Vlottende passiva		
2. Overige vorderingen			7. Netto-vlottende schulden		
Vorderingen op openbare lichamen	-	128.064	- Crediteuren	8.915	41.824
			- Schulden aan openbare lichamen	359.441	416.545
			- Nog te ontvangen facturen	13.750	34.930
			- Te verrekenen met Provincies	28.500	47.657
			Subtotaal	410.607	540.956
3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar (liquide middelen)	907.554	877.927			
4. Overlopende activa	9.198	8.245			
	<u>927.376</u>	<u>1.037.932</u>		<u>927.376</u>	<u>1.037.932</u>
			9. Niet uit de balans blijvende verplichtingen	110.000	166.000

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

	Waarde per 31-12-18	Investing	Afschrijving	Waarde 31-12-19
ICT	13.106	1.101	9.037	5.170
Inventaris	10.590	0	5.136	5.454
Totaal	23.695	1.101	14.173	10.624

De waarde van de materiële vaste activa is in 2019 met circa € 13.000 gedaald, doordat er minder is geïnvesteerd dan er is afgeschreven.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Op 31 december 2019 bedroeg het banksaldo € 907.554. Begin 2020 zijn de schulden aan de crediteuren en openbare lichamen betaald van € 368.300. Dit zijn alle schulden met uitzondering van de terugstorting van het programmaresultaat aan de provincies. Deze volgen na vaststelling van de jaarstukken.

Reserves

Bestemmingsreserve onderzoek

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2017	215.000	0	0	215.000
2018	215.000	0	60.000	275.000
2019	275.000	0	43.000	318.000

De opgebouwde reserve is in 2019 niet aangesproken. De reserve is bedoeld voor het terstond kunnen uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, als de actualiteit daar aanleiding voor geeft. Omdat de verwachting is dat dit daadwerkelijk (vaker) zal gebeuren is de reserve verhoogd. Daarnaast kunnen met de reserve onverwachte extra uitgaven voor geprogrammeerd onderzoek opgevangen worden.

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2017	80.000	6.000	0	74.000
2018	74.000	13.000	0	61.000
2019	61.000	13.000	0	48.000

PS van de vier provincies hebben eind 2016 / begin 2017 besloten om een nieuwe plaatsvervangend bestuurder aan te stellen voor 0,2 fte. Bij de reorganisatie in 2015 is rekening gehouden met 0,1 fte. Vanuit het programmaresultaat is daarom bij de jaarrekening 2016 voor de extra 0,1 fte € 80.000 gestort in een bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder. In 2019 is € 13.109 onttrokken voor de dekking van 50% van de kosten.

Bestemmingsreserve spaarverlof

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2017	0	0	0	32.000
2018	32.000	0	13.000	45.000
2019	45.000	10.000	0	35.000

In het kader van de nieuwe CAO hebben medewerkers de mogelijkheid om hun al dan niet bijgekochte verlof tot een bepaald, maar aanzienlijk plafond, te sparen. Er is een reserve gevormd voor het geval (langdurig) doorbetaald verlof wordt opgenomen en hiervoor vervanging ingehuurd moet worden. De onttrekking vloeit voort uit het verlofsaldo per 31 december 2019.

Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	0	0	15.000	15.000

Een reserve is gevormd voor toekomstige incidentele kosten in het kader van bestuurlijke vernieuwing van de Rekenkamer. Hierin is € 15.000 gestort ten behoeve van een evaluatieopdracht voor de beoordeling van de genomen maatregelen om de kwetsbaarheid van het directeursmodel te mitigeren.

Voorzieningen

Voorziening frictiekosten

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2017	100.000	46.000	0	54.000
2018	54.000	37.000	0	17.000
2019	17.000	17.000	0	0

De voorziening frictiekosten, die naar aanleiding van de reorganisatie is ingesteld, is eind 2016 naar beneden bijgesteld. Per 1 maart 2017 hebben de betrokken boventalligen een vaste aanstelling gekregen en resteert de loonsuppletie. In 2019 is onttrokken voor de dekking van de kosten. De kosten zijn afgewikkeld in 2019 en de voorziening wordt opgeheven. Het restant van € 11.740 wordt teruggestort aan de provincies.

Voorziening POB

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2017	0	0	25.000	25.000
2018	25.000	4.000	8.000	29.000
2019	29.000	3.000	8.000	34.000

In het kader van de nieuwe CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 wordt jaarlijks een bedrag van € 8.000 gestort. In 2019 is door twee medewerkers aanspraak gemaakt op het POB.

Voorziening evaluatie

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2017	0	0	50.000	50.000
2018	50.000	45.000	8.000	13.000
2019	13.000	4.000	8.000	17.000

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes jaar wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is in 2018 uitgevoerd, zodat de eerstvolgende evaluatie in 2024 zal moeten plaatsvinden. Jaarlijks wordt ten behoeve hiervan een bedrag van € 8.300 gestort.

Voorziening eigen risicodragerschap:

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2017	0	0	49.000	49.000
2018	49.000	0	8.000	57.000
2019	57.000	7.000	0	50.000

De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodragers, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel ten laste van de Rekenkamer worden gebracht. Omdat de Rekenkamer voor tijdelijk personeel een payroll-aanstelling als beheersmaatregel ongewenst vindt en omdat dat ook een relatief dure constructie is, is voor het eigen risicodragerschap een voorziening gevormd. De Rekenkamer is ook eigen risicodragers voor ziekteverzuim. In 2019 was er – helaas – sprake van langdurig verzuim, waarvan de lasten zijn omgeslagen in het reken uurtarief. Om dit risico in de toekomst af te dekken is besloten om de voorziening hiervoor uit te breiden. In 2019 is per saldo € 7.000 onttrokken, vanwege een lager risico op mogelijke uitkeringslasten.

Netto-vlottende schulden

- De openstaande crediteuren van € 8.915 omvat vooral diverse kosten voor inhuur derden en facilitaire zaken.
- De openstaande schulden aan openbare lichamen van € 359.441 omvat de eindafrekening van de provincie Flevoland voor een doorbelasting voor de personeelslasten, de frictiekosten, de lasten voor de P&O-dienstverlening en de reis-en verblijfkosten.
- De nog te ontvangen factuur betreft de kosten van de accountant voor de controle over 2019.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De Rekenkamer heeft een huurovereenkomst inzake de kantoorruimte gelegen aan Teleportboulevard 110 te Amsterdam. De huurprijs bedraagt ultimo 2019 circa € 8.900 per maand. Dit bedrag is inclusief energie-, service-, schoonmaak- en beveiligingskosten en de huur van parkeerplaatsen. De overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2020. De overeenkomst zal daarna worden voortgezet voor een periode van vijf jaar. Jaarlijks vindt per 1 augustus indexatie op de huurprijs plaats. Voor 2020 komt de huurverplichting op € 110.000.

III. Overige gegevens

1. Bestemming van het programmaresultaat

Het programmaresultaat van € 28.500 wordt terug gestort naar de vier deelnemende provincies.

2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer

A. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva per 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

De jaarrekening bestaat uit:

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
2. Programmarekening
3. Balans

De basis voor ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer te Amsterdam gecontroleerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het voorwoord en het jaarverslag;
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat het voorwoord en de overige gegevens met de jaarrekening verenigbaar zijn en geen materiële afwijkingen bevatten.

Ingevolge artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten conform artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het voorwoord, het jaarverslag en de overige gegevens.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de financiële verantwoording mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Voor een nadere toelichting op aard en reikwijdte van een controleverklaring en de VGBA verwijzen wij u naar www.nba.nl/NL_nietoob_2016.

Alphen aan den Rijn, 25 maart 2020

Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V.

W.A. van Es RA